

**Peda-forum 10v juhlaseminaari,
Kuusamo
12.11.2004
OPINTOJEN OHJAUS
KAKSIPORTAISessa TUTKINNOSSA
-session tuloksia:**

Vahvuudet:

- Ohjaustoiminnan kehittyminen ja selkeytyminen
 - Eri ohjaustyyppien selkeytyminen
 - Työelämä/ urasuunnittelun vahvempi / selkeytetympi rooli opintojen suunnittelussa => työelämä tietoisuuteen kasvu
 - Ohjaustoiminnan painoarvon kasvu
 - HOPSit olleet käytössä useita vuosia (esim. hoitotiede)
 - Aikaisemmat kokemukset ja traditiot laitos-/ tiedekuntatasolla
- Esim Tre yliopisto
- Opiskelijan opinto-ohjaus; Ootti-järjestelmä
 - Ainejärjestöjen tuutorit
 - Laitoskohtaiset; opettajatuutorit
 - Ohjaustahojen yhteistyö (opet, opiskelijat, op.järjestöt, ootit)
 - Vuosia kerätty arviointia ja palautetta opiskelijoilta ohjaustoiminnasta
 - **On olemassa ohjausjärjestelmä, ei tarvitse lähteä "tyhjältä" kehittämisen ja muokkaaminen**
 - On olemassa toimijoita, joiden toimintaa tulee tiivistää ja rakentaa kokonaisuudeksi
 - Ajanhenki otollinen ohjaukselle
 - Lainsäädännöllinen perusta
 - Substanssin asiantuntemus vahvaa
 - Tutkintorakenteen hyvä tuntemus
 - Ohjauksen tahojen (tukipalvelut) on olemassa
 - Olemassa olevat ohjauskäytännöt esim. opettaja-tuutorointi
 - Hyvää ohjausta annetaan jo monessa paikassa
 - HOPS
 - Kehittämistyö meneillään
 - Kannustetaan akateemiseen ajatteluun
 - Alkuohjaukseen ja graduohjaukseen panostettu
 - Pakollisuus; ei kiinni yksittäisestä ohjaajasta

Heikkoudet (ongelmat):

- **Ohjausresurssien vähyys/ ei tarpeeksi**
- Yliopiston eri ohjaustehtävissä toimivien roolien selkeytys (ketkä toimivat ohjaajina työroolin nimeäminen / rajaus, missä asioissa kukin ohjaa)
- Kokemus puuttuu
- Kaksiportainen OPS -järjestelmä on vasta muotoutumassa
- Ei ole ollut aikaa pilotointiin
- Kokonaisuohjausjärjestelmästä saatava alaute tulee viiveellä ja pitkän ajan kuluttua
- Ohjausvastuun katkeaminen kandista maisteriksi, jos vaihtaa yliopistoa
- Epäjohdonmukaisuus esim. aikaisempien opintojen hyväksilukemisessa?
- Puuttuu ohjauksen kulttuuri ja vastaoton ja vuorovaikutuksen kulttuuri
- Yksin selviämisen kulttuuri vielä vallalla
- Ohjauksen merkitystä tuloksen tekemisessä ei ymmärrystä
- Käytäntöjen ja toimintamallien epäselvyys
- Osaamisen puute
- Ohjaajien tuen puute
- Puutteelliset resurssit, kenellä on aikaa ohjaukseen?
- Ohjauksen asiantuntemuksen puute
- Ohjaustyön arvostuksen puute yliopistoyhteisössä
- Vastuunjako ohjaajien kesken
- Ohjaustaidot
- Joustavuus (tavoitetila vs. todellisuus)
- Kokonaisuuden hallitsemattomuus
- Pakko => heikko sitoutuminen
- Erilaiset valmiudet
- Resurssien haaskaaminen (jatkuvuuden

- Ohjausta jo olemassa rakenteina ja osana toimintaa
- OPS rakennetaan 2-portaiseksi
- Rakenteen selkeyttäminen, roolien jakaminen, tsekkaaminen => läpinäkyvyys ohjaajille/ opiskelijoille
- Opiskelija ei jää yksin missään vaiheessa
- Pakottaa tarkastelemaan opintoja kokonaisuutena
- Opintojen ajoituksen läpinäkyvyys
- Välitavoite voi helpottaa ohjausta
- Opettajat ja opiskelijat tutustuvat toisiinsa
- Alakohtainen ymmärrys ohjauksen merkityksestä (kasvatustiede)
- **On paljon hyvän ohjauksen malleja/ käytäntöjä**
- Jämäköittää tutkintoa ja lyhentää opiskeluaikaa
- Alkuvaiheen tuutoroinnin perinteet

- puuttuminen
- HOPSin monimutkaisuus, raskaus
- Ohjaus linkittyy/ liittyy liikaa opetukseen, tiettyihin kursseihin
- Laaja alojen kirjo, vaikea kouluttaa
- Ohjaajat / tutkijat tavattavissa vain luennolla
- Vaikea suurilla laitoksilla
- Vaihtelevat käytännöt
- Saanti oman aktiivisuuden varassa
- Hyvien toimintatapojen leviäminen
- Ihmisten saaminen mukaan sekä opiskelijat että henkilökunta
- Unohtuuko maisterivaiheen ohjaus?
- Tällä hetkellä ohjaus nähdään liian harvojen työksi
- Ohjaukseen tarvitaan lisää resursseja mutta niitä ei ole tarjolla
- Opettajatuutoreiden yms. tietämys HOPS:sta puutteellinen

Mahdollisuudet:

- Uraohjauksen tiiviimpi/ tanakampi nivominen osaksi opintojen ohjausta
- Opintomotivaation lisäys / opiskelun jatkamiseen kannustaminen uusilla vaihtoehdoilla (liikkuvuus, kv, kandi->maisteri) niille, jotka epäröivät omien opintojensa jatkon suhteen
- Kehittää ja keskittää ohjausasioihin
- Voidaan hyödyntää vanhaakin järjestelmää; sillä aiemminkin monilla laitoksilla on voinut opiskella ensin kandidiksi ja sitten maisteriksi, joten (2-port) asia ei ole aivan uusi
- Sykleittäinen eteneminen konkreettisempaa kuin suunnittelujakso 3v
- Jos ydinainesanalyysin tulos toimiva, ammattikuva selkeytyy ja profiloi tehtäviä työelämässä ->motivointi
- Tutkinnon räätälöitävyys ja sitoutuminen
- Aito yhteisöllisyys ja ilmapiiri paranee
- Tavoittaa useammat
- Opiskelijat ja laitos saavat palautetta => palautejärjestelmä
- Opiskelijat sitoutuvat paremmin kun heistä välitetään
- Opiskelijat "voimaantuu"
- HOPS tarjoaa rakenteen ohjaukselle
- HOPSin hyödyntäminen opiskeluprosessin tukena

Uhkat:

- **Resurssien vähentyminen tai pysyminen samalla tasolla** (vrt lisääntyvät opisk.määrät)
- Ohjattavien heterogeenisuus => aiemman osaamisen tunnistaminen
- Odotukset ovat suuria
- Ovatko odotukset realistisia
- AMK:n tuottama bachelor of nursing tutkinnon suorittanut luulee pääsevänsä suorittamaan tiedekorkeakoulun maisteritutkintoa
- Ei varauduta ohjausresurssien varmistamiseen, ei "arvoteta" ohjaustyötä tarpeeksi vaan jätetään vain jonkun hoidettavaksi epämääräisin resurssein
- Rakennetaan tutkinnot liian tiukaksi, ei huomioida joustoa ja yksilöllistä sis.suunnittelua
- "Tehdään pakosta" opiskelijat että opettajat
- Ohjaajilta puuttuu kokemus
- Uudistus tulee liian nopeasti
- Opettajien aikapula/ ylikuormitus
- Tiedotuksen puuttuminen
- Löytyykö johtajuutta
- Opiskelijan vastuu hämärtyy
- HOPSista tulee byrokraattinen ismi

- Tehokas alkuohjaus (Vatti)
- Aito asiantuntijuuden kehittyminen
- Hyvä laadukas OPS auttaa esim. maisteri "kouluihin" siirtyviä
- Ohjaajien yhteistyö voi olla hyödyllistä
- Opiskelijoiden aktiivisen suunnittelun lisääntyminen
- Liikkuvuus (esim. kahden maisteritutkinnon mahdollisuus
- HOPS voi lisätä sitoutumista opintoihin, jos omat tavoitteet selkeytyvät
- Yliopiston vastuunotto ohjauksesta
- Olemassa olevan tiedon esiin nostaminen
- Opiskelun suunnitelmallisuus lisääntyy
- Opiskelijat joilla on ongelmia, löytyvät helpommin
- Edes yksi tutkinto valmistuu
- Ohjausta erilaisilta ohjaajilta
- Olemassa olevien rakenteiden näkyväksi tekeminen ja hyödyntäminen
- Tiedekunta + laitosyhteistyö => myös opettajille kokonaisuuden hahmottaminen
- Erilaisten ohjauksen keinojen miettiminen
- Yksilöllinen ohjaus
- Vertaisohjauksen muodot
- Tutkintorakenteen muutos antaa mahdollisuuden toimintakulttuurin muutokseen
- Yhteiset käytännöt
- Opiskelijoiden tasavertaisuus
- Selkeä välitappi, välitavoite => selkeyttää
- Saadaan roikkujia mukaan => edes kandidiksi
- Uranvaihtajille jokin kokonaisuus suoritettu
- Opiskelijan ajattelu => oma opiskelu, ura, ammatti
- HOPSin tuleminen - kulttuurin muutos opetus ja opiskelu
- Elämänhallinnan työkalu
- Oman toiminnan kehittämisen ja arvioinnin välineenä (HOPS)
- Uusi tutkintorakenne mahdollistaa kokonaan uudet suunnitelmat ja koko tutkinnon kriittisen tarkastelun
- HOPS:sta voidaan antaa opintopisteitä => pakottaa opiskelijat suunnitteluun
- Monialaisia osajia työelämään

- Resurssit siirtymäaikana
- Putkitutkinto annettuna
- HOPSin väärinymmärrys ja ristiriitaiset käsitykset
- HOPS:n seurannan puute
- Siirtymät kandidaivaiheesta maisterivaiheeseen
- Maisteriohjelmat "heterogeeniset" opiskelijat => riittääkö resurssit ohjata?
- Ohjauksen roolijaon epäselväksi jääminen
- Onko ohjaukseen aikaa ja resursseja?
- Liikkuvuus
- Uhkana, että ohjaus ei ole "jatkuvaa" vaan painottuu esim. alkuun ja loppuun
- Opintojen tavoiteaikataulu vaatii nopeita valintoja (esim. sivuaine) - miten ohjaus vastaa tähän haasteeseen
- HOPSista voi tulla huonolla tavalla kontrollointiväline
- Jatkuvuus tutkinnon vaiheiden välillä
- Ohjausvastuun kohdentuminen oikeille ihmisille
- Erilaisten käsitteenmäärittelyjen aiheuttama sekaannus
- Opiskelijan omatoimisuus häviää
- Pakko: kaikki opettajat eivät koe tarpeelliseksi (ei halua/ osaa) => sitoutuminen: itse/yhteisö
- Työn ja vastuun epätasainen jakaantuminen
- Jatkuvuuden puuttuminen
- AMK-opiskelijat sisään kesken prosessin
- Poikkeukset opintopolulla
- Prosessin yliorganisointi => tavoitteena opiskelijan itseohjautuvuus
- Ohjauksen rajaamisen vaikeus vrt pelko
- HOPS pelkkä paperintäyttö
- Kontrollonin vaikeus
- Kaikki eivät sovi ohjaajiksi; pitääkö kaikkien opettajien ja tutkijoiden ohjata
- Yksilöllinen tutkintorakenne, vaihtuvat ohjaajat
- HOPSista sitova -poistaa alkuperäisen idean!
- Uusi rakenne nostaa entisestään vanhojen "ikiopiskelijoiden" kynnystä palata
- Henkilökunnan ohjauksen taidot ja halut
- Kuka tekee näillä resursseilla, miten, milloin
- HOPSin markkinointi => tehdään hyvin, hyvä juttu

- HOPS/ ohjaus pakko
- Jos maisteri- ja kandidivaihe eri yksiköissä, ohjaus saattaa olla ristiriitaista
- HOPS:sta voi tulla opintopisteiden myötä liiaksi suorite
- Ei anneta tarpeeksi aikaa HOPSin ajattel-
miselle
- Ilman ohjausta epäloogisia sllisalaatti-
tutkintoja - ei työllisty
- Erilliset HOPSit - ei logiikkaa
- Resurssien puuttuminen

(lihavoidut SWOT:in eri kentissä = sama ilmaisu esiintynyt useasti eri ryhmien tuotoksissa)

Huomioita, ideoita;

- Siirtymävaiheen hoito: uusia, vielä osion hahmottumaton työsarka
 - o työpanostus
 - o mahdollisuus opinnoissaan roikkuvien tilanteen korjaamiseen
- Opiskelijan itsensä suunnittelema ja jatkuvasti päivittävä HOPS on lähtökohtana onnistuneelle, opiskelijan tarpeista lähtevälle ohjaukselle
- Yliopistotason linjaukset => Tiedekuntatason mallit oltava
- Integrointi olemassa olevaan ohjausjärjestelmään
- Ohjausvastuu jakaantuu usealle
- Työpajatyöskentelyyn olisi kaivattu enemmän "tuottavaa aikaa" (pohjamateriaalit osallistujat osaavat silmäillä itsekkin)
- Ohjaus on itseohjauksen ja vastuunoton väline
- Käsitteiden selventäminen, yhtenäistäminen; mitä on tuutorointi? ohjaus?
- "Ohjaus" negatiivinen kaiku. Kaiken ohjauksen pitäisi olla ohjauksen sijasta tuutorointia?
- Paljon erilaisia mahdollisuuksia eri tarpeisiin
- Nykyistä enemmän työelämään orientoimista voisi olla useammassa kohtaa
- HOPS on opiskelijan kehityskeskustelu
- Miettiä mitä ei tarvitse ohjata
- Opiskelijan oman ohjaustarpeen tiedostaminen